chavše poslední vůle. Tato třetina připadá při duchovních, kteří při určitém kostele stále byli ustanoveni, ústavu chudých onoho místa, kde zemřelý posledního obročí požíval, při ostatních duchovních, kde této podmínky není, ústavu chudých onoho místa, kde duchovní zemřel (dv. d. ze dne 27. listopadu 1807 č. 828 sb. z. soud.). Jsou-li však nejbližší příbuzní zemřelého sami chudi, mohou žádati, aby jim byla přiřknuta i ona třetina, která by jinak připadla ústavu chudých (dv. d. ze dne 6. února 1792 č. 259 sb. z. s.). Jsou-li mezi příbuznými též osoby zámožné, připadá chudým příbuzným ze zákonité třetiny chudých jen tolik, kolik by připadlo dle zákonné posloupnosti dědické (dv. dekr. ze dne 16. září 1824 č. 2040 sb. z. s.). Rozhodnutí o tom, kterému fondu chudinskému třetina chudých po knězi katolickém bez poslední vůle zemřelém náleží, přísluší soudům, rozhodnutí o tom, zda li se chudým příbuzným má přiřknouti třetina jinak ústavu chudinskému náležející, přísluší výhradně úřadům správním (rozh. min. vnitra ze dne 20. října 1870 č. 13475). Úřady správními rozuměti jest ale jen úřady politické v náležitém pořadu instancí (roz. min. vnitra ze dne 14. března 1871 č. 2782); příslušným jest politický úřad I. stolice, v jehož okresu se nalézá chudinský fond v daném případě ku zákonné posloupnosti dědické povolaný (roz. min. vnitra ze dne 30. května 1871 č. 6648).

Třídy daně domovní viz Daň domovní.

Třídy věřitelů konkursních viz Nároky věřitelů konkursních.

Tuláctví.

Všechny osoby, které obtěžovaly veřejnost svým nestálým životem, svou potulností a nejistým výdělkem, nazývaly se dříve vagabundy neb tuláky, ať již měly nějaké zaměstnání čili nic. Tím označovali se nejen zahaleči, žebráci, osoby nepořádné a nemravné, nýbrž též brusiči, podomní obchodníci, herci, kočující hudebníci, komedianti a j. Celá řada starších předpisů snaží se zavésti kontrolu a dohled na vagabundy ku ochraně veřejné bezpečnosti. Tak ustanovuje patent ze dne 30. října 1751 Cod. Austr. V. pag. 598, že zavedeny býti mají partikulární a generální prohlídky, při kterých zajmuty býti mají všechny osoby beze služby jsoucí, zahálející nebo podezřelé a postaveny před zemský soud ad examen, vel inquirendum; rovněž ustanovuje Josefinský pat. ze dne 3. listopadu 1786 pro Halič, že svévolní žebráci a tuláci mohou od vrchností a představených po celý měsíc ku každé práci býti přidržáni. Avšak všechny tyto starší předpisy obsahují jen roztroušená a ojedinělá ustanovení o tuláctví; mimo to nedostávalo se též přesného zákonného vytčení pojmu tuláctví a jako tuláci byly často zatýkány a ve své osobní svobodě omezovány osoby, které neměly v úmyslu bez výdělku se potulovati. Teprve zák. ze dne 10. května 1873 č. 108 ř. z. vytknul přesný pojem tuláctví. Dle tohoto zákona jest tulákem ten, kdo nemaje určitého bydliště aneb kdo opustiv své bydliště bez práce a obchodu se potuluje a o němž nedá se zjistiti, že by měl prostředky k výživě aneb že by takových řádným způsobem získati si chtěl (§ 1).

Později vydaný zákon proti zahalečům a tulákům ze dne 24. května 1885 č. 89 ř. z. určuje pojem tuláctví ještě přesněji. Zákon ten stanoví:

1. Kdo se potuluje bez obchodu a práce a nemůže dokázati, že má prostředky ku své výživě aneb že takových řádným způsobem dosíci chce, jest tulák. Tuláctví jest přestupkem, který trestá se od soudu na postiženém trestem od jednoho až do tří měsíců tuhého vězení dle okolností zostřeného (§ 1).

2. Tuláci k práci způsobilí jakož vůbec osoby práce schopné nemající žádných příjmů a žádné dovolené živnosti, kteří ohrožují bezpečnost osobní neb majetku, mohou býti vyzváni úřadem bezpečnosti (policejním ředitelstvím, magistrátem, okresním hejtmanstvím), aby v určité lhůtě prokázali, že se dovoleným způsobem živí. Nevyhoví-li tomuto příkazu z odporu před prací, dopouštějí se přestupku, který trestá se tuhým vězením od 8 dnů až do tří měsíců (§ 3). Takové osoby nazývají se v praxi zahaleči na rozdíl od obyčejných vagabundů. Kdyby osoby takové v ustanovené lhůtě nevykázaly řádnou živnost z jiného důvodu než z odporu před prací, ku př. ze vzdoru neb nedbalosti, tu nemá nastoupiti trest soudem, nýbrž ustanovený v cís. nař. ze dne 20. dubna 1854 č. 96 ř. z.

3. Osoby, které pro tuláctví již byly trestány a bezpečnosti majetku nebezpečnými jsou, mohou býti dány pod policejní dozor (§ 4 zák. ze dne 10. května 1873) (viz čl. Dohled policejní).

4. Osobám štítícím se práce, které nemají ani prostředků ku své výživě ani dovolenou živnosť neprovozují, může každá obec, v jejímž obvodu se zdržují nebo byly postiženy, uložiti práci přiměřenou jejich schopnostem buď za odměnu neb za stravování. Zdráhá-li se osoba taková přikázanou práci konati, dopouští se přestupku, který trestá se tuhým vězením od 8 dnů do jednoho měsíce (§ 4 zák. ze dne 24. května 1885 č. 89 ř. z.).

5. Proti osobám, které pro tuláctví neb odpor ku práci byly odsouzeny, může soud v rozsudku vysloviti přípustnost odevzdání do ústavu donucovacího (§ 7 cit. zák.).

6. Konečně mohou tuláci a jiné osoby práce se štítící, které zneužívají veřejné dobročinnosti, býti odstraněny, po případě i vyhostěny, pakli ohroženy jsou výhradně zájmy toho místa, z něhož osoba ta odstraněna býti má (§§ 1 a 2 zák. o postrku ze dne 27. července 1871 č. 88 ř. z.). Bližší ve čl. Odstrčení.

7. Aby se zabránilo tuláctví, bylo zakázáno vystavovati vysvědčení o neštěstí neb chudobě za tím účelem, aby na základě jich žebráno býti mohlo, a prohlášeno to za přestupek (§ 3 zák. ze dne 10. května 1873 č. 108 ř. z.). Viz čl. Policie chudinská a Stravovny.

Týrání zvířat viz Zvířata.

Ubytování vojska.

I. Pojem.

Ubytování vojska jest jednak právem státu, jednak povinností státních občanů. Státu přísluší totiž právo ubytovati jednotlivé části ozbrojené moci neb jednotlivé příslušníky její i v míru za přiměřené odškodnění v neerárních budovách; povinností státních občanů jest buď celá oddělení vojska či jednotlivé vojenské osoby do domu přijati. Ubytování vojska jest ve své nynější formě důsledkem všeobecné branné povinnosti. Ve starověku jakož v čase stěhování národů existovala pouze ležení; v prvních dobách středověku staral se každý lenní či korouhevní pán sám o přebyt svých vasalů a oděnců; lancknechti tábořili ponejvíce ve